

28. januar 2013

Amnesty International - Hørings svar til udkast til bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen

Resume

Amnesty International er glade for, at menneskerettighederne er skrevet eksplicit ind i faget Almen dannelse (KLM) under Lærernes Grundfaglighed.

Vi mener dog, at det er nødvendigt og formålstjenligt, at menneskerettighederne bliver skrevet ind flere steder, eksempelvis ved at inddrage dem eksplicit i de relevante fags videns- og færdighedsmål. En sådan inddragelse mener vi, er i tråd med forliget om læreruddannelsen. Menneskerettighederne har deres berettigelse i flere fag i folkeskolen. I hørings svaret kommer vi med forslag til inddragelse af menneskerettighederne i fagene Dansk, Samfundsfag og Engelsk.

Generelt

Amnesty International har med stor interesse læst udkast til bekendtgørelsen, og vi er glade for, at menneskerettighederne er skrevet eksplicit ind i faget Almen dannelse (KLM) under Lærernes Grundfaglighed.

Vi mener dog, at det er nødvendigt og formålstjenligt, at menneskerettighederne bliver skrevet ind flere steder, eksempelvis ved at inddrage dem eksplicit i de relevante fags videns- og færdighedsmål.

Menneskerettighedernes vigtighed for det danske samfund blev blandt andet understreget i regeringsgrundlaget, hvor der blev lagt stor vægt på menneskerettighederne for at sikre og styrke sammenhængskraften i det danske samfund, ligesom de er afgørende i dansk udenrigspolitik.

En sådan inddragelse mener vi også er i tråd med forliget om læreruddannelsen. Forliget lagde vægt på, at almen dannelse skulle gennemsyre hele uddannelsen med fokus på at forberede eleverne på deres deltagelse i og medansvar for et samfund med frihed og folkestyre. Et væsentligt element i dette er at sikre et solidt kendskab til menneskerettighederne og deres betydning som grundlæggende værdier for det danske samfund.

Det er derfor også overraskende at se, at læreruddannelsens alment dannende element ikke fremgår ligeså eksplicit i kapitel 1, formål og varighed, som det gjorde i den tidligere gældende *Lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen* § 1. stk. 2 "(...) skal bidrage til at fremme de studerendes personlige udvikling samt bidrage til at udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.". Denne formulering kunne med fordel medtages i *Udkast til bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen*.

Vi er klar over, at Læreruddannelsen ikke kan eller skal løse alle opgaver. Men at uddanne den næste generation til at kende, forstå og respektere menneskerettighederne er en vigtig opgave. Indsatsen for menneskerettighederne, som der også står i regeringsgrundlaget, starter med, at de respekteres hos os selv. For at dette kan lykkedes, kræver det, at man kender og forstår vigtigheden af menneskerettighederne.

I dag er der desværre meget lidt undervisning i, og viden om, menneskerettighederne blandt folkeskoleelever. Det ved vi fra vores egen og andres undervisning af lærere, lærerstuderende og folkeskoleelever. Det bekræftes også af en landsdækkende undersøgelse fra 2009 af elever fra 8.-10. klasses trin (http://www.amnesty.dk/sites/default/files/mediafiles/44/Amnesty_undes_gelse.pdf). Det er dermed ikke en selvfølge, at vores børn vokser op med menneskerettigheder, frihed og folkestyre som fundament.

Inklusion af menneskerettighederne og rettighedsbaserede metoder i undervisningen kan styrke de kommende læreres evner til at give børn og unge en bedre forståelse af de rettigheder og pligter, vi har overfor hinanden. Det gælder både i de nære sammenhænge i skolen, i lokalsamfundet, i Danmark og i globale sammenhænge.

Konkrete forslag

Vi mener, at man med fordel kan inddrage menneskerettighederne mere eksplicit i selve undervisningsfagernes videns- og færdighedsmål. Ved at inddrage dem som et tværgående element i de relevante fag sikrer vi os, at de færdiguddannede lærere har kompetencer og viden om rettighederne, så de kan videregive dem til deres elever.

I udgangspunktet kan man arbejde med menneskerettighederne i alle fag, men vi vil her fokusere på nogle af de mest relevante fag; Dansk, Samfundsfag og Engelsk.

Vi kommer desuden med forslag til præcisering af vidensmål under faget Specialpædagogik under Lærernes Grundfaglighed.

Dansk

Formålet med faget dansk i folkeskolen er blandt andet, at give eleverne en omverdensforståelse og at være med til at forme elevernes personlige og kulturelle identitet. Menneskerettighederne kan være med til at styrke elevernes bevidsthed omkring deres rettigheder og pligter, og menneskerettighederne har derfor en særlig værdi for faget.

Vi foreslår, at vi får styrket menneskerettighederne i faget dansk ved at inddrage det eksplicit i bestemmelsen for faget, eksempelvis:

Kompetencemål i læreruddannelsens fag: Dansk, 4.- 10. klasses trin	
Kort bestemmelse af faget	
Eksisterende formulering	Forslag til ny formulering
Dansk omhandler samtidens og andre tidsaldres udtryksformer samt faglig, fagdidaktisk og personlig udvikling i et dansk, flerkulturelt og internationalt perspektiv. Faget giver den studerende kompetence til at tilrettelægge og vurdere elevers arbejde med sprog og tekster. Faget giver den studerende kompetence til at planlægge, gennemføre og evaluere elevers arbejde med sprog og tekster.	Dansk omhandler samtidens og andre tidsaldres udtryksformer samt faglig, fagdidaktisk og personlig udvikling i et dansk, flerkulturelt, internationalt og <i>menneskeretsligt</i> perspektiv. Faget giver den studerende kompetence til at tilrettelægge og vurdere elevers arbejde med sprog og tekster. Faget giver den studerende kompetence til at planlægge, gennemføre og evaluere elevers arbejde med sprog og tekster.

Samfundsfag

Samfundsfag vedrører i høj grad menneskerettighederne og det vil derfor give mening at tilføje dem i fagets videns- og færdighedsmål. Blandt andet skal faget medvirke til at eleverne udvikler et værdigrundlag, der gør det muligt for dem at deltage kvalificeret og engageret i samfundsudviklingen. I den sammenhæng er menneskerettighederne særdeles relevante. Ved at inddrage menneskerettighederne eksplicit sikrer vi os, at de færdiguddannede lærere har kompetencer og viden om rettighederne, så de kan videregive dem til deres elever.

En måde at sikre et fokus på menneskerettighederne i samfundsfag er at inddrage dem eksplicit i udvalgte kompetenceområder og mål, eksempelvis:

Kompetenceområde 2: Globalisering		
	Vidensmål	Færdighedsmål
Eksisterende mål	teorier om sammenhænge mellem globalisering og værdifordeling, herunder forholdet mellem I- og Ulande	motivere elever til at diskutere globalisering i et fordelingsmæssigt og demokratisk perspektiv
Forslag til ny formulering		motivere elever til at diskutere globalisering i et fordelingsmæssigt, <i>menneskeretsligt</i> og demokratisk perspektiv

Engelsk

Faget engelsk lægger blandt andet op til at udvikle elevernes kulturelle færdigheder og forberede dem til et liv i et globalt samfund med interkulturelle kompetencer. Menneskerettighederne er en del af vores fælles globale værdier og retningslinjer og er derfor relevante i fremmedsprogsundervisningen.

En måde at sikre et fokus på menneskerettighederne i engelsk er at inddrage dem eksplicit i udvalgte kompetenceområder og mål, eksempelvis:

Kompetenceområde 4: Fremmedsprogsdidaktik		
	Vidensmål	Færdighedsmål
Eksisterende mål	fagets bidrag til almen dannelse og sammenhæng med andre fag	Planlægge, gennemføre og evaluere enkeltfaglig såvel som tværfaglig undervisning med fokus på elevens almene dannelse
Forslag til ny formulering		Planlægge, gennemføre og evaluere enkeltfaglig såvel som tværfaglig undervisning med fokus på elevens almene dannelse og <i>kendskab til menneskerettigheder</i>

Man kan med fordel indarbejde samme videns- og færdighedsmål i fagene Tysk og Fransk.

Lærernes Grundfaglighed, Specialpædagogik

Vi mener, at det er vigtigt, at de færdiguddannede lærere har kendskab til de gældende internationale konventioner og det vil derfor være relevant, at præcisere nedenstående vidensmål i faget Specialpædagogik under Lærernes Grundfaglighed.

	Vidensmål	Færdighedsmål
Eksisterende mål	internationale hensigtserklæringer, nationalt lovgrundlag samt bekendtgørelser og udmøntning og organisering af specialpædagogiske indsatser på kommunalt og institutionelt niveau	redegøre for specialpædagogikkens rammer, organisering og udvikling
Forslag til ny formulering	Internationale <i>erklæringer og konventioner, herunder Handicapkonventionen og Børnekonventionen</i> , nationalt lovgrundlag samt bekendtgørelser og udmøntning og organisering af specialpædagogiske indsatser på kommunalt og institutionelt niveau	